

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: مسأله وجود و هستی

وجود:

- ممکن الوجود ← پدیده است ← یک زمانی نبوده و سپس پدید آمده ← وجود و هستی اش از خودش نیست ← برای وجود داشتن نیازمند تکیه بردیگری است.

• ممکن الوجود ← ذات  $\neq$  هستی

- واجب الوجود ← ذات و حقیقتش مساوی با موجود بودن است و نیستی در او راه ندارد ← پدیده نیست و برای وجود داشتن نیازمند تکیه بر دیگری نیست.

• واجب الوجود ← ذات = هستی

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: نیازمندی موجودات به خدا

نیاز موجودات:

- در پیدایش: موجودات پدیده‌اند و برای پیدایش و وجود داشتن به خداوند که ذاتش مساوی هستی است و نیستی در او راه ندارد، نیازمندند.

- در بقا: همان‌طور که خدا می‌تواند ما را به وجود آورد، می‌تواند ما را نابود کند و ببرد ← موجودات علاوه بر پیدایش، در بقا نیز نیازمند خداوند غنی و بی‌نیاز هستند.

- آیات:

• ﴿أنتم الفقراء إلى الله﴾ ← نیاز در پیدایش و بقا

• ﴿إن یشأ یدهبکم و یأت بخلق جدید﴾ ← نیاز در بقا

- روایت:

«ما رأیت شیئاً إلّا و رأیت الله قبله و بعده و معه» ← نیاز در پیدایش و بقا

پیدایش  
بقا

■ نتیجه‌گیری کلی: خداوند تا ابد غنی بوده و انسان و دیگر موجودات، فقیر ← این رابطه تغییر نمی‌کند. ← حتی اگر انسان به کمال

برسد، باز نسبت به خدا فقیر است — چرا که — خودش و تمام دارائیهایش از خدا است.

توجه: انسان هر قدر کامل‌تر (مصدق: پیامبران و امامان) ← درک فقر و نیاز به خدا بیشتر ← بندگی و عبودیتش بیشتر

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: تجلی خدا در مخلوقات

تجلی خدا در مخلوقات:

– خدا نور هستی است ← به موجودات وجود می‌دهد و علت آشکار شدن آنها است.

– هر چیزی بیان‌گر وجود خداست (قبل از این که خود را نشان دهد، خالق را می‌نماید).

– آیه:

﴿الله نور السماوات و الأرض﴾ ← خدا نور آسمان‌ها و زمین است.

– امیرالمؤمنین علیه السلام:

• «الحمد لله المتجلی لخلقه بخلقه» ← سپاس خدا را که با آفرینش موجودات برای آنها تجلی کرد.

• «ما رأیت شیئاً اِلا و رأیت الله قبله و بعده و معه» ← در هیچ چیز نگریستم، مگر آن که خدا را قبل از آن، بعد از آن و با آن دیدم.

– شعر:

• «دلی کز معرفت نور و صفا دید

• به هر چیزی که دید اوّل خدا دید»

• «به صحرا بنگرم صحرا تو بینم

• به دریا بنگرم دریا تو بینم

• به هر جا بنگرم کوه و در و دشت

• نشان از قامت رعنا تو بینم»

برای دیدن خدا در پشت پرده ظاهر و در ورای هر چیز نیازمند پاکی و صفای فطری قلب هستیم (در جوانان راحت تر است).

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: تفکر انسان

تفکر انسان:

- احاطه ندارد ← بر حقایق نامحدود که فراتر از اندیشه‌ها بوده و در ظرف ذهن ما نمی‌گنجد (چیستی خدا)
- احاطه دارد ← بر حقایق محدود که در دایره‌ی شناخت ما بوده و در ظرف ذهن ما می‌گنجد (صفات خدا، هستی خدا و...)
- پیامبر اکرم ﷺ ← «تفکر و فی کلّ شیء و لا تفکر و فی ذات الله»، در همه چیز تفکر کنید و در ذات و چیستی خدا تفکر نکنید.

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: آیه

ای مردم	←	يا ايها الناس
شما نیازمندان به خدا هستید	←	انتم الفقراء إلى الله
و خدا است بی نیاز ستوده	←	و الله هو الغنيّ الحميد
اگر بخواهد شما را می برد	←	إن يشأ يذهبكم
و آفرینش جدیدی می آورد	←	و يأتي بخلقٍ جديد
و این برای خدا کار دشواری نیست	←	و ما ذلك على الله بعزيز

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: آیه

- آیه‌ی مذکور مردم را مورد خطاب قرار داده اما منظور آن تمام مخلوقات است.
- مخلوقات در وجود و هستی و بقای خود، نیازمند خداوند هستند.
- تنها موجود بی‌نیاز که در هستی خود نیازمند دیگران نیست، خدا است.
- از آنجا که وجود انسان و دیگر مخلوقات متکی به خدا است، اگر خدا بخواهد و اراده کند ← می‌تواند ما را ببرد و مخلوقات دیگری را جایگزین کند.
- هیچ کاری برای خدا سخت و دشوار نیست.

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: اندیشه و تحقیق

و از نشانه‌های اوست	←	و مِن آیاتِه
که آسمان‌ها و زمین به فرمان او برپاست	←	أَن تَقُومَ السَّمَاءُ وَ الْأَرْضُ بِأَمْرِهِ
پس هنگامی که شما را از زمین فراخواند	←	ثُمَّ إِذَا دَعَاكُم دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ
ناگهان همه خارج می‌شوید	←	إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ

(۲۵، روم)

- وقتی در آیه عبارت «و مِن آیاتِه» آمده، یعنی اشاره دارد به هدف‌مندی عالم و حکمت الهی
- در این آیه برپایی آسمان و زمین به امر خدا و برپایی قیامت، نشان‌دهنده‌ی خالق‌ی حکیم است.
- آیه نشان‌دهنده‌ی تجلّی خدا در آفرینش با توجّه به خلقت آسمان و زمین می‌باشد.

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: اندیشه و تحقیق

- |   |   |                                   |
|---|---|-----------------------------------|
| او کسی که شما را سیر می‌دهد در دریا و خشکی              | ← | هو الَّذی یسیرکم فی البرّ و البحر |
| زمانی که در کشتی قرار می‌گیرید                          | ← | حتّی اذا کنتم فی الفلک            |
| و بادهای موافق سرنشینان کشتی را می‌برد و خوشحال می‌شوند | ← | و جرین بهم بريح طیبه و فرحوا بها  |
| طوفان شدیدی می‌وزد                                      | ← | جاءتها ریح عاصف                   |
| و امواج از هر طرف به سراغ آن‌ها می‌آید                  | ← | و جاءهم الموح من کلّ مکان         |
| و گمان می‌کنند هلاک خواهند شد                           | ← | و ظنوا أنّهم احیط بهم             |
| خدا را با اخلاص می‌خوانند که:                           | ← | دعوا لله مخلصین له الدّین         |
| «اگر ما را از این گرفتاری نجات دهی،                     | ← | لئن أنجیتنا من هذه                |
| حتماً از سپاس‌گزاران خواهیم بود.»                       | ← | لنکوننّ من الشاکرین               |

(۲۲، یونس)



عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: اندیشه و تحقیق

• از آنجا که خدا در زندگی تجلی دارد و هر کس خدا را می‌یابد و حضورش را درک می‌کند ← در سختی‌ها به او پناه می‌برد و از او کمک می‌خواهد.

• خداوند دعای خالصانه را پاسخ می‌دهد.

• بازگشت انسان به سوی خدا، پس از یک دوره غفلت به واسطه‌ی سرشت خدا آشنای اوست (ترکیبی با درس ۳ سال دوم)

عنوان کتاب: دین و زندگی

درس ۱: هستی بخش

موضوع: اندیشه و تحقیق

فلما انجاهم	←	اما هنگامی که خداوند آنها را رهایی بخشید
اذا هم یبغون فی الأرض بغير الحق	←	به ناحق در زمین ستم می کنند
یا ایها الناس انما یغیکم علی انفسکم	←	ای مردم، ستم های شما به زیان خودتان است
متاع الحیاة الدنیا	←	از زندگی دنیا بهره ای اندکی می برید
ثم الینا مرجعکم	←	سپس بازگشت شما به سوی ما است
فنبئکم بما کنتم تعملون	←	و ما شما را به آنچه عمل می کردید، خبر می دهیم

(۲۳، یونس)

- عده ای از انسان ها بعد از این که از مشکلات، رها شدند دچار غفلت و خدافراموشی می شوند.
- بهره های دنیایی سبب غفلت انسان از معاد می شود.
- آیه نشان دهندهی ظهور زشت کاری های مستمر دنیایی در زمین است.